

Twee minuten-recensie

Hardcore History

Auteur: Dan Carlin

Waarom je het boek moet lezen

Een auteur die in 2017 een heel hoofdstuk schreef over het risico op pandemieën, klinkt in 2020 behoorlijk visionair.

Het boek claimt originele historische vragen te stellen en maakt dat tot op zekere hoogte ook waar.

Carlin zoekt hier en daar de sensatie, maar toont even vaak hoe moeilijk het is om over het verleden na te denken. Als je eens van een niet-historicus wil horen waarom geschiedenis nooit simpel is, is dit een aanrader.

Waarom je het boek beter vermijdt

Podcasts zijn er om naar te luisteren, niet om op papier te zetten.

Je hebt een hekel aan boeken die met * en † allerlei extra informatie in de voetnoten dumpen. Doorlezen of toch maar stoppen om de noot te bekijken: geen van beide opties is ideaal.

Carlin zegt zelf geen vragen en geen argumenten te hebben, enkel een “verzameling losjes aaneengeregen herkenningstekens”. Dat klopt.

Wat je kan leren uit het boek

Geschiedenis is niet eenvoudig. Velen beweren het tegendeel, en nog meer mensen denken het. Als één van de weinige niet-historici toont Carlin hoe lastig het is om inzicht in het verleden te verwerven, en hoe het nog veel complexer is om op basis van het chaotische verleden naar de toekomst te kijken. *Hardcore History* stelt namelijk de “niet te beantwoorden” vraag of de drama’s uit het verleden zich zullen herhalen. Vanuit die insteek denkt Carlin na over de teloorgang van verschillende historische beschavingen en wat dat voor ons in de 21ste eeuw zou kunnen betekenen.

Zeker in een tijd waarin een ouderwets gevaarlijke pandemie de wereld beheerst, is dat een relevante invalshoek. Het is dan ook wat jammer dat *Hardcore History* een behoorlijk verwarrend boek is. Op basis van de titel, die verwijst naar de originele podcast van Dan Carlin, zou je een stevige portie feitengeschiedenis verwachten. Of net geschiedenis die tegen de schenen schopt, luid wil klinken, of niet voor teergevoelige zieltjes is. Maar zoals de rest van de cover aangeeft, wil Carlin eigenlijk vooral “ongewone” geschiedenisvragen stellen en dus helemaal geen “hardcore” punt maken.

Op basis daarvan verwacht je dan weer een luchtig relaas met vreemde hersenkronkels en grappige vergelijkingen. Maar van bij het begin stelt het boek zich de vraag of iemand ooit naar onze ruïnes zal kijken zoals wij naar die van de Romeinen en Egyptenaren. Met andere woorden, zullen onze eigen verwezenlijkingen ooit door iemand bestudeerd worden als een ‘verloren’ beschaving? Vervolgens passeren kindermishandeling, het einde der tijden,

pandemieën en atoomwapens allemaal de revue, zonder veel van de luchtigheid die de cover en inleiding suggereren.

Het wordt nog verwarrender wanneer Carlin na een genuanceerde inleiding opent met een hoofdstuk over de 'hardheid' van verschillende generaties, een kwaliteit waarvan hij zelf zegt dat ze eigenlijk niet te meten valt. Het tweede hoofdstuk is nog een stuk problematischer: Carlin dweept er met psychohistorie, een subdiscipline die hij opnieuw zelf als "controversieel" omschrijft. Het centrale argument van het hoofdstuk, dat onze voorouders absoluut barbaars omgingen met hun kinderen en hen standaard allerlei jeugdtrauma's bezorgden, is al lang wetenschappelijk ontkracht. Het is erg vervelend dat Carlin in deze twee hoofdstukken telkens de meest sensationele onderzoeken bespreekt, vervolgens de disclaimer plaatst dat het om mogelijk onbetrouwbare wetenschap gaat, om dan toch rustig zijn eigen mening op deze problematische onderzoeksresultaten te stoelen.

De finale verwarring duikt echter op wanneer *Hardcore History* na dit sensatiezoekende begin verder gaat met redeneringen die wel heel degelijke en complex zijn. Carlin weet hoe moeilijk het is om tot zekere conclusies over het verleden te komen en legt dat ook goed uit. Hij laat ruimte voor verschillende oorzaken en voor meervoudige causaliteit: gebeurtenissen in het verleden hebben meer dan één definitieve oorzaak. Dat leidt hem, zoals beloofd, tot ongewone en behoorlijk metafysische vragen over heden en verleden: zouden mensen het erg vinden om onbewust te leven in een tijd die 'slechter' is dan de voorgaande? Hadden de middeleeuwse legers ooit de Romeinse legioenen kunnen verslaan? Of "hoe zou jij denken over een slachtpartij in het verleden, als je erachter kwam dat jij alleen dankzij die gebeurtenis nu leeft?". Niet simpel, maar dat is geschiedenis nooit.

Het beste stuk

Het hoofdstuk over de teloorgang van de beschavingen uit de bronstijd is misschien het meest interessante en complexe, maar het hoofdstuk over pandemieën is nu zo bevreedend om te lezen dat het toch voorrang krijgt. Raar om een waarschuwing te lezen voor een spectaculaire gebeurtenis die intussen al heeft plaatsgevonden.

De meest opvallende quotes

"Zullen we het opnieuw meemaken dat grote delen van de bevolking ten prooi vallen aan pandemieën? Tot relatief kort geleden was dit schering en inslag voor de mensheid, maar vandaag de dag lijkt het op sciencefiction."

"De tandartspraktijken van vroeger hebben mij ervan overtuigd dat we er thans redelijk goed voorstaan, hoe dan ook."

"Net als met zoveel dingen het geval is, ligt het er maar net aan aan wie je het vraagt."

Hardcore history door Dan Carlin, HarperCollins, 2019 (originele titel: The End Is Always Near, HarperCollins, 2017). Recensie door Dr. Bram De Ridder, KU Leuven.